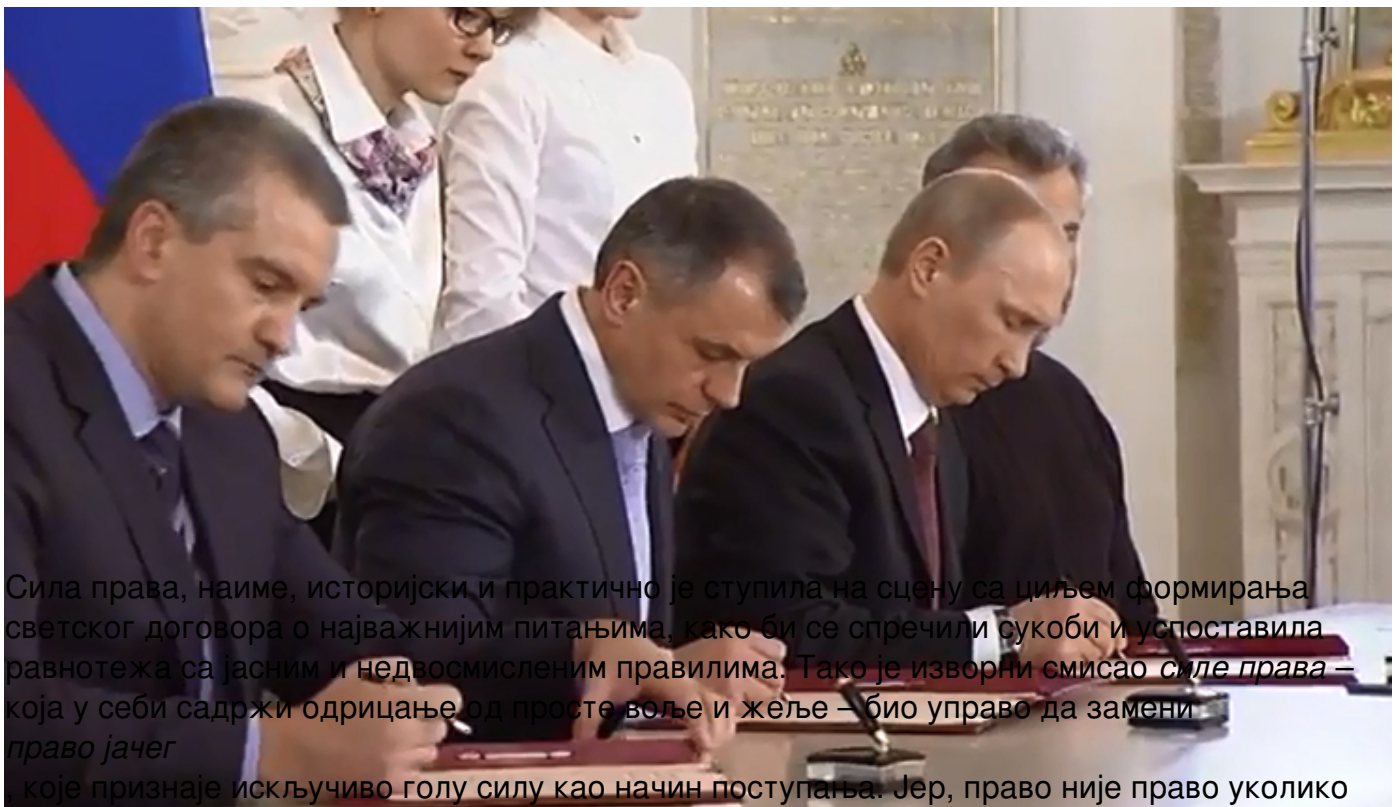

Пише: Богдана Кољевић
уторак, 18 март 2014 16:23

Политичке и друштвене турбуленције у Украјини изнеле су на светло дана већ скоро заборављене основе међународног права, што је за последицу имало да су се САД и ЕУ напрасно сетиле суверенитета и територијалног интегритета. Штавише, овај нагли заокрет ка праву дешава се непосредно уочи обележавања петнаест година од НАТО агресије на СРЈ, када је међународно право на најгрубљи начин погажено деловањем без мандата УН, док је успостављање тзв. „косовског преседана“ требало да послужи као лакмус тест за произвољни интервенционизам и владавину двоструких стандарда. Или, другим речима, одлука да се у једном случају, тј. Косова и Метохије, призна право народа на самоопредјељење као принципа који је примарнији од принципа суверенитета, значила је и напуштање важећих правних основа, и почетак опасног пута на којем више не постоји *начело које важи за све*.

Сила права, наиме, историјски и практично је ступила на сцену са циљем формирања светског договора о најважнијим питањима, како би се спречили сукоби и успоставила равнотежа са јасним и недвосмисленим правилима. Тако је изворни смисао *силе права* – која у себи садржи одрицање од прости воље и жеље – био управо да замени *право јачег* које признаје искључиво голу силу као начин поступања. Јер, право није право уколико

Пише: Богдана Кољевић
уторак, 18 март 2014 16:23

не упућује на обавезујуће норме делања. И обрнуто, када су најјаче западне државе сопствену делатност

изузеле

из сфере права, створен је вакуум у којем интерес замењује сваки принцип. Практикујући политику неолибералног интервенционизма – и то у економској, политичкој, друштвеној али и правној сфери – САД и ЕУ настојале су да избришу принципијелност и нормативност. У испуњењу те зацртане линије на којој

све постаје дозвољено

свакако су биле више него добродошле све постмодерне релативизације у којима се, сећамо се, говорило о растакању суверенитета као већ превазиђене категорије, као уосталом и о томе да је све ствар интерпретације и да истине нема.

Због чега је, дакле, питање коначног исхода ситуације у Украјини питање од пресудног значаја, сем тога што ће довести до нове прерасподеле улога и снага и стога последично и без дилеме утицати и на Србију? Реч је о томе да се сада затворио круг или, више оптимистички речено, да су ствари поново враћене на почетак. Јер, чињеница да се представници са Крима у погледу референдума позивају на одлуку Међународног суда правде поводом декларације о самопроглашеној независности Косова, док се, истовремено из Русије снажно уверава да се став поводом Косова неће мењати, представља огледало вишедеценијског понашања Запада. Ипак, са једном важном разликом: то је да се у Кијеву претходно десио насилни државни удар и да су, опет, радикално прекршене све норме легалитета. Суштину ових догађања, међутим, треба тражити у једној другој чињеници - да је Русија већ дуже време инсистирала на поштовању међународног права, истичући значај које право има за цео свет, и да ти апели нису наишли на озбиљну резонанцу на Западу. Напротив, примењујући доктрину интервенционизма против суверенитета - од СРЈ, Ирака, Авганистана све до Либије и, у покушају, Сирије - политика, првенствено САД, стигла је до Украјине. Сасвим је логично да је управо то тачка прелома после које ће следити или успостављање реда у светским

Пише: Богдана Кољевић
уторак, 18 март 2014 16:23

размерама или, пак, још већег хаоса са неизвесним исходом.

Јер, расплет који следи потенцијално може да иде у правцу стварања *новог друштвеног уговора* којим би се дефинисало да ли је јаче право суверенитета или право народа на самоопредјељење. Затим би се изабрано начело примењивало доследно и без изузетака – па би, рецимо, у случају превласти права народа оно једнако важило и за север Косова и за Републику Српску. У противном, тј. уколико до новог уговора не дође, политика права јачег ће бити апсолутизована, што значи да ћемо о праву говорити све теже и ређе. Штавише, ситуација у којој би, метафорички посматрано, већ сутра могли да се пробудимо у пост-правном, до краја анархичном свету, врло је забрињавајућа, обзиром да се ту ради о тихом „рату свих против свих“ који, у било којем тренутку, може ескалирати у мањи или већи конфликт.

Пише: Богдана Кољевић
уторак, 18 март 2014 16:23

